

Borostyánkőlak

A borostyánkőlak (Bernsteinlack) 16–17. századból származó receptje szerint, lenolajjal vagy diófaolajjal felfőzött borostyánkőből készül. A borostyánkő (*succinit*, ásv.) a földtörténeti harmadkorból származó, kb. 60 millió éves üvegkeménységűre kövesedett fenyőgyanta. A borostyánkő a világ egyik legszebb és legérdekesebb képződménye – „napkő”-nek is nevezik.

A borostyánkővet szolgáltató ősfenyő (*Pinites succinifer*) a mai Balti-tenger helyén óriási kiterjedésű erdőket alkotott. Több ezer generációnyi fenyő megkövült gyantája feküdt a tengerfenéken. A Balti-tenger mellett jelentős borostyánkő-lelőhely még a Dominikai Köztársaság, Közép-Amerika, Afrika és Görögország. A legjobb borostyánkő-lelőhelyek a barnaszén alatti földrétegekből kerülnek elő, akár teljesen szárazföldi területeken – a mai tengerektől távol is.

A fából kifolyt gyanta a mai fenyőkhöz hasonlóan a levegőn megkeményedett, sokszor azonban előtte még magába zárta a rászálló rovarokat és a szél hozta növényrészeket. A borostyánkőbe zárt növényi maradványokból ismerjük a borostyánerdőt s annak flóráját, az állati maradványokból pedig az akkori kor faunáját.

A borostyánkő megdörzsölve elektrosztatikusan feltöltődik, s már ettől kellemes illatot áraszt. Meggyújtva világító lánggal ég és kellemes szagú, 280 °C-nál megolvad. Olajban főzve megpuhul és hajlítható; vízben oldhatatlan. Nagyon nehezen oldódik forró alkoholban, éterben, éterikus olajokban; jól oldódik benzolban, kloroformban és kevés kámfort tartalmazó alkoholban.

A borostyánkő értékét tisztasága és nagysága szabja meg. A borostyánkődarabok nagysága igen változó. Az egy deka-gramm fölötti, nagyobb, szép darabok értéke körülbelül az ezüst értékével azonos, a fél kg fölöttiek ára pedig már az aranyéval vetekszik. Egyforma nagyság mellett legdrágábbak a legtisztább, legátlátszóbb kövek. A félkilós darabok már igen ritkák. A legnagyobb eddig talált kő majdnem 10 kg súlyú, a berlini természettudományi múzeumban található.

A szebb köveket elsősorban ékszerkészítésre használják, az AURO borostyánkőolajok és lakkok is az erre alkalmatlan kisméretű kövekből készülnek. A tiszta borostyánkőlak szikkatív (szárítóadalék) hozzáadása nélkül is megszárad. Világos és sötét színben készítik: a világos színű lakkot a festészetben használják, különösen az olyan érzékeny pigmentek kötőanyagaként mint a fehér, vagy a kék. A sötét, patinásabb színű változatot különösen a hegedű- és lantkészítők, bútorkészítők értékelik nagyra. A Stradivari hegedűk csodálatos hangzásának máig megfejtetlen titkát a szakértők az ismeretlen összetételű cremonai hegedűlakokban keresik, mely szintén valamilyen borostyánkőlak volt.

A borostyánkőlak a természetes anyagú lakkok között nagyon ellenállónak számít, a sellakpolitúrozottnál jóval erősebb felületet ad, víz- és oldószerállósága is sokkal jobb.

Az AURO a borostyánkővet a borostyán alapozó olajában (Bernsteingrund Nr. 122-01), és a borostyánkőlakban (Bernsteinlack Nr. 222) használja. Mindkettőt elsősorban restaurátoroknak, értékes kisméretű tárgyak készítőinek ajánljuk.

(Folytatjuk.)

Bővebb információ:

Biczó Balázs

AURO-INFO: 30/396-9439.